

دام‌زراندنی کماري تورکيا للساللي ۱۹۲۳. ناسک گيلان عبدلجبار

کماري تورکيا دواي لابردي سوټان محمدي چوارم وټحيدددين
لللايلن پټرللل ماني کماريي نوټ لل ساللي ۱۹۲۲ دام‌زرا. ئلم ټرلم
نوټل کتا للدان بوو لل ويلايټي عوسمانلي کمار دواي جټنگي جيهاني
يلکلم هيچ شوټنټ وارلکي للسر جيهان نټهټدرايټوټ.

ئيمپراترليټي عوسمانلي کمار پټکهاتبوو لل يټنان، تورکيا و
بولگاريلگا، للوټټي دام‌زرانديټوټ لل ساللي ۱۲۹۹، بل سيستټمي
پاشايټي ټټها (مټلکي) فرمانټټوايټي دټکرا. لل نټوان سالاني
۱۸۳۹ و ۱۸۷۶ ئيمپراترليټيټلک بل سرردټلکي چاکسازيدا تټپټي.
عوسمانلي نوټيلکان کمار نالازي بوون للگټل ئلم چاکسازيانټ،
بليلکټوټ کاريان کرد للگټل سوټان عټبدولحټميدى دوټلم بل
هټنانټدي جټر رټکخستنټلکي دټستووري لل ساللي ۱۸۷۶. دواي هټوټ
کورټخايټنټلک لل پټناو گټليني ئيمپراترليټيټلک بل پاشايټي
دټستووري، سوټان عټبدولحټميدى دوټلم دووبار گټلانديليټوټ بل سر
پاشايټي ټټها لل ۱۸۷۸ بل هټوټشانندنټوټي دټستوور و پټرللل مانټلک
دواي چټند دټيلټلک، جوټلټانټوټيلکي نوټي چاکسازي لل ټر ناوي
عوسمانلي نوټيلکان پيلانيانگټل لل دټي سوټان عټبدولحټميدى
دوټلم، کمار هټشتا للسر دټسټات بوو، بل دټستپټکردني شټلشي
عوسمانلي نوټيلکان. ئوان سوټانټلکيان ناچارکرد بل گټلاندنټوټي
فرمانټټوايي دټستووري لل ۱۹۰۸. ئلم بوټ هټي بلشداريکردنټلکي
چالاکانټي سوپا لل سياسټتدا. لل ۱۹۰۹ سوټانيان للسر دټسټات لادا
و لل ساللي ۱۹۱۳ لل رټگټي کوتټدايټلکټوټ دټسټاتيان گرتټ دټست. لل
ساللي ۱۹۱۴ ئيمپراترليټي عوسمانلي چووټ ناو جټنگي جيهاني يټکلم لل
بلري وټات زلهټز ناوټنديټکان وټکو هاوپټيمانټلکي ئيمپراترليټي
ئټمانيا و دواتریش جټنگټلکي دټاند. ئامانجټلک بريتي بوو لل
بلدټستهټلاني ناوچټلک لل رټژهټټات تاکو قټرټبووي زيانټلکاني
رټژئاوا بکاټوټ لل سالاني پټشووتر لل کاتي جټنگي ئيتاټيا و تورک
هټروټها جټنگټلکاني بلټقان. لل ساللي ۱۹۱۸ سرکردټلکاني عوسمانلي
نوټيلکان بلرپرسياريلټيان گرتټ ئټسنټ بل جټنگټ شکستخواردوټلک و
لل وټاتټلک ايانکرد بلرټو تاراوگټ و وټاتټلکيان لل ئاژاو و
پشويدا جټهټشت.

لښکي واژ کړدنی ئا گربښتی مودرس، لښکي بڼگي بڼگي یاسایي ناوون و فراوان مافی دښتېښرداگرتنی ئا ناتښیا “لښکي ئا گری پښویدا” بڅشرایي هاوېیما نان. لښکیان ی چڼد رښکدا، سربازي فښی و بښتانیی کان دښتیان کړد بښ دښتېښرداگرتنی ئا و ناوچانی کي هښتا لښکي دښتېښتای عوسمانیی کان ما بوونښ و. مستفای کمال ئا تاتورک و چڼد ئا فسرکي دیکي سویا دښتیان کړد بښ جووښ و یو یو یو بښ ننگار بوونښ و. دواي ماو یو یو کورت لښکي گرتن دښتی رښاواي ئا ناتښیا لښکي یو یو یو کان لښکي 1919، مستفای کمال پاشا پي خستې ناو سامسون بښ هښگیرساندنی چڼگي سربڅیي تورکي لښکي دڅی داگیرکړ و چڼوسنډرانی موسلمانان لښکي ناتښیا. ئو لښکي چڼد ئا فسرکي دیکي سویا زابوون بښکي و وښتای کي لښکي تاییدا کماري تورکیایان دامزراند لښکي پاشماو کانی ئیمپراتریي تی عوسمانی.

لښکي ۶ تشرینی یو کال می ۱۹۲۳ دا هښکاني تورکیا چوونې ناو ئا ستمېښ و، ئا نجوومنی گډوډی نیشتمانی یاسایي کی تازي دښکړد تاییدت بوو بښکي کي شاري (ئانقار) بښتې پایتختی فښمی تورکیا لښکي جیاتی (ئاسنډمې) کي چڼدین یاداشتی دښکي تی عوسمانی لښکي گرتبو.

لښکي ۲۹ تشرینی یو کال می ۱۹۲۳ دا ئا نجوومنی گډوډی نیشتمانی، دانیشتنکی مښووی سازکړد و (کماري تورکیا) ی اگي یاند لښکي سات هښت و نیوی ئاوارې هښمان ښکړ، مستفای کمال بښکي مښکړ کمار هښبښردرا، بښکي دوا تر مستفای کمال و هاوښکي لښکي باتي چڼکداریدا، عیسمت پاشا اسپښردران بښکي هښناني یو کال و وزارت لښکي سښردمی کماریدا، ئا مښیار و وختک دراک ژماري یو لښکي سایښتیي ناسراو کانی چڼگي سربڅیي وښکي حوسین ښوف، علی فوئاد و هتد. لښکي پایتخت ښبوون ئاوان لښکي چاوپښک و تن کانیان دا جڅختیان لښکي کړد و کي ناوړه دکردي دښکي وښک دښکي کماري مانایي ئا وښی کي ئازادی لښکي خښیدا بښنښت ئارا جا ئا و مښلښی لښکي سایي سیستمکی کماریدا بښت یاخود پاشایي تی، ئا ژنام کانی ئا ستمېښ ئا و رڅخنیان بښکي تین تاو و بښاود کړد و لښکي کاتدا حکومت لښکي ستمېښ فری بښکي ماوړ بوو ښک لښکي اگي یاندنی کمار، هښندی لښکي ئا و بووک بښک لښکي دوو هښفت بښکي فښمی ئا نکړ و وښک پایتختک لښکي ئا ستمېښ ئا اگي یاندرا